

چرا تجزیه طلب‌ها روحانی متفاوت اردبیل را ترور شخصیت کردند؟

امام شنبهٔ اردبیل

علی ملکی خبرنگار گروه بند روز

گفته‌های اخیر الهام علی اف، رئیس جمهور آذربایجان علیه مسید حسن عاملی، امام جمعه محبوب اردبیل، جنجال گسترده‌ای به پا کرده است. علی اف این روزها تعریف تازه‌ای از «دیپلماسی» ارائه داده؛ دیپلماسی‌ای که در آن سخنان یک فرد عادی در یک مجلس غیررسمی به بهانه‌ای برای حمله به یکی از شخصیت‌های برجسته ایران تبدیل می شود. او در اقدامی عجیب خواستار برکناری عاملی شده است، اینکه چرا رئیس یک دولت باید چنین درخواستی مطرح کند جای خود دارد؛ اما مسئله‌ای که رفتار علی اف را به دیپلماسی کودتاستانی تبدیل می کند این است که در حالی درخواست عزل امام جمعه اردبیل مطرح شده که ایشان فقط در آن مجلس حضور داشته‌اند.
باین حال گفته‌های رئیس دولت آذربایجان بلافاصله موج حمایت‌ها از امام جمعه اردبیل را به دنبال آورد و کمپین هایی در دفاع از وی شکل گرفت. چهره‌های مختلف نیزسزا با واکنش های خود، به خیال‌پردازی های علی اف پاسخ دادند. این ماجرا همچنین نشان داد که ادعای اخیر امانوئل مکرون، رئیس جمهور فرانسه مبنی بر دخالت باکو در امور سیاسی پاریس چندان هم نمی تواندی اساس باشد.

حادثه در مسجد اعظم اردبیل

چند روز پیش، در مراسمی مذهبی در مسجد اعظم اردبیل، فردی عادی سخنانی علیه مقامات آذربایجان مطرح کرد. این سخنان که نه از زبان خطیب رسمی بود و نه مداح، توسط رسانه‌های ضدایرانی برجسته بزرگ‌نمایی شد. آیت‌الله عاملی که در همان مجلس حضور داشت، بلافاصله واکنش نشان داد و در خطبه‌های نماز جمعه تأکید کرد: «اظهارات یک فرد عادی نمی تواند موضع رسمی جمهوری اسلامی باشد. چنین نسبتی در عالم دیپلماسی غیرمتعارف و سؤال‌برانگیز است.» وی همچنین افزود که جمهوری اسلامی ایران همواره بر اصول اخلاقی و حسن همجواری تأکید داشته و اظهارات

غیررسمی افراد عادی، نباید به حساب مواضع رسمی نظام نوشته شود.

این رویکرد بار دیگر نشان داد سیدحسین عاملی شخصیتی اجتماعی و روشنفکر است که همواره بر تعاملات مثبت فرهنگی و ورزشی تأکید داشته است. از جمله اقدامات او می‌توان به دیدار با علی دایی در ماجرای فوت اسرا پناهی و تبیین حقیقت ماجرا حول اتفاقات ۱۴۰۱ اشاره کرد. این منش اجتماعی و اخلاقی، از او چهره‌ای محبوب و مردمی ساخته است. آنچنان که بلافاصله پس از گستاخی‌های علی اف علیه او، کمپین‌های مختلفی در فضای مجازی شکل گرفت و تا لحظه نگارش این گزارش فقط یکی از آن‌ها حدود ۲۲ هزار حامی داشته است.

چرا الهام علی اف خواستار برکناری عاملی شد؟

مواضع عاملی درباره روابط ایران و آذربایجان بر پایه دفاع از منافع ملی ایران بوده است. انتقادات صریح او از نزدیکی باکو با رژیم‌صهیونیستی، بی‌تردید برای الهام علی اف ناخوشایند بوده و بخشی از علت ستیزهای علی اف علیه وی همین است.

در این میان، رسانه‌های خارجی و برخی محافل در جمهوری آذربایجان، با استفاده از سخنان یک فرد عادی در مسجد اعظم اردبیل، تلاش کردند افسکار عمومی را تحریک کرده و شکافی در روابط تهران و باکو ایجاد کنند. اما حقیقت این است که تأثیرگذاری سیدحسین عاملی نه‌تنها در

روحانیون در بزنگاه‌ها درک عمیق نسبت به شرایط را نشان داده‌اند

سکوت در برابر آذربایجان جایز نیست

روحانیان همچنین به این موضوع اشاره کرد که در گذشته برخی تحلیلگران ممکن بود تصور می کنند جنگ‌ها در منطقه تنها یک نزاع محلی بین ارمنستان و آذربایجان است؛ اما اکنون مشخص شده این طور نیست و عوامل خارجی در این موضوع نقش دارند. وی از استقرار نیروهای اسرائیلی در منطقه و ساخت فرودگاه‌های نظامی در نزدیکی مرز ایران سخن گفت و این اقدام‌ها را به‌عنوان تهدیداتی برای امنیت ایران دانست. ایسن فرودگاه‌های نظامی در مناطقی مانند فضولی، زنگیلان و لاجین ساخته می‌شوند که می‌توانند علیه ایران استفاده شوند. روحدیان به نقل از آیت‌الله عاملی گفت در چنین شرایطی، سکوت و بی‌تفاوتی در برابر اقدامات آذربایجان جایز نیست.

این کارشناس مسائل قفقاز سپس به نقش رسانه‌ها در جمهوری آذربایجان پرداخت و گفت: «رسانه‌های این کشور که تحت‌تأثیر خاندان حاکنند، به‌طور مداوم به مقامات رده‌بالای کشور، نمادهای تمدن ایرانی و بزرگان ایرانی، همچنین به اعتقادات مذهبی شیعیان توهین می‌کنند.» وی تأکید کرد در چنین شرایطی، واکنش نشان‌دادن و ابراز موضع ضروری است. روحدیان در ادامه به این موضوع اشاره کرد که آیت‌الله عاملی تأکید کرده‌اند اظهارات اخیر مطع شنبه توسط یک فرد در مراسمی با حضور ایشان در مورد رفتارهای جمهوری آذربایجان، شخصی بوده و ارتباطی به دولت ایران ندارد. اما به گفته وی، دشمنان و منتقدان ایران از این اظهارات سوءاستفاده کرده‌اند تا مانع از پیگیری پرونده‌های تخلفات و اقدامات ضدایرانی علی اف شوند.

روحدیان همچنین افزود: «این نوع حوادث و تنش‌ها می‌تواند فرصتی برای بازتعریف نقش ایران در این منطقه و مقابله با تهدیدات آتی تلقی شود.»

اقدامات علیه روحانیت ایران به‌خاطر ترس از قدرت و نفوذ این جریان است

این کارشناس مسائل قفقاز در ادامه به ابعاد مختلف نگرانی‌های کشورهای منطقه از تقویت جایگاه روحانیت شیعه در ایران و تأثیر آن بر جمهوری آذربایجان پرداخت. او در این بخش به دلایل این نگرانی‌ها و برنامه‌های برخی کشورهای برای مقابله با نفوذ روحانیت شیعه و فرهنگ ایرانی در منطقه اشاره کرد.

روحدیان تأکید کرد دلیل اصلی اقداماتی که علیه جایگاه روحانیت شیعه در ایران صورت می‌گیرد، ترس از تقویت قدرت و نفوذ این جریان است. به گفته وی این کشورها به‌ویژه نگرانند اگر روحانیت شیعه در ایران جایگاه خود را به‌عنوان یک مرجع اجتماعی و هویت‌ساز در جهان اسلام تقویت کند. این موضوع بر جمهوری آذربایجان نیز تأثیر خواهد گذاشت. از دید روحدیان، اگر روحانیت شیعه در استان‌های آذری ایران مقبولیت بیشتری پیدا کند و تأثیرگذاری‌اش در جامعه افزایش یابد، این تأثیر به جمهوری آذربایجان نیز سراسریز خواهد شد و جوانان بیشتری را جذب خواهد کرد.

می‌خواهند مدل جعلی از تشیع را در آذربایجان شکل دهند

وی در ادامه افزود: «کشورهای مخالف به دنبال شکل دهی به یک مدل جعلی از تشیع در جمهوری آذربایجان هستند؛ مدلی که سکولار است و به روحانیت و مرجعیت اعتقادی ندارد. به عزاداری‌های شیعه باورمند نیست و روابط دوستانه‌ای با اسرائیل دارد.» روحدیان تصریح کرد: «این کشورها تلاش دارند هویتی جعلی و تشیعی قلابی به‌وجود آورند که با اسرائیل دوست باشد و هیچ مشکلی با سلفی‌ها، وهابی‌ها و تکفیری‌ها نداشته باشد.» وی افزود: «در صورتی‌که شخصیت‌هایی مانند آیت‌الله‌عاملی محبوب‌شوند و صدایشان شنیده‌شود، این پروژه شکست خواهد خورد.» روحدیان تأکید کرد: «هدف این پروژه اسرائیلی- انگلیسی- ترکی، شکل دهی به گفتمان تکفیری، اخوانی و سلفی است، اما در صورت تقویت جایگاه روحانیت شیعه در ایران، این پروژه به شکست خواهد انجامید.»

درنهایت او بر لزوم حمایت از شخصیت‌هایی مانند آیت‌الله عاملی تأکید

کرد و گفت: «وظیفه همه این است که از ایشان حمایت کنند و حرف‌ها و مواضع ایشان را به گوش دیگران برسانند.» روحدیان یادآور شد «در صورت وجود نقدهایی باید به شکلی دوستانه و محترمانه بیان شوند تا حمایت از این شخصیت‌ها بتواند به رشد و تقویت جایگاه روحانیت شیعه در منطقه کمک کند.»

مسیر مواجهه با آذربایجان

با کنار گذاشتن محافظه‌کاری طی می‌شود

روحدیان همچنین به‌بررسی دو جنبه مهم در مواجهه با جمهوری آذربایجان و حکومت این کشور، به‌ویژه الهام علی اف، پرداخت و جنبه اول را جنبه ایجابی یا مثبت و جنبه دوم را جنبه سلبی یا منفی عنوان کرد.

روحدیان در ابتدا به جنبه ایجابی اشاره کرد و گفت: «هدف اصلی در این بخش، آگاه‌سازی و اطلاع‌رسانی به مردم است.» او تأکید کرد: «باید محافظه‌کاری کنار گذاشته شود و مردم از طریق رسانه‌ها، به‌ویژه صداوسیما، از دلایل رفتارهای جمهوری آذربایجان آگاه شوند.» روحدیان توضیح داد: «جمهوری آذربایجان و حاکمان آن به یک پایگاه نفوذ برای اسرائیل، نیروهای تکفیری، ناتو و تجزیه‌طلبان پان‌ترک تبدیل شده‌اند.» وی افزود: «این اقدام‌ها به‌ویژه با هدف تضعیف ایران و برکردور ژئوپلیتیک آن در حال انجام است. این حرکت‌ها هدف دارند تا پیوند مردم آذری‌نشین در ایران با کشور خود را کاهش دهند و آن‌ها را به‌سوی ترکیه و باکو سوق دهند.»

وی سپس به جنبه سلبی موضوع پرداخت که به معنای مواجهه و برخورد با جمهوری آذربایجان و رهبری آن است. روحدیان تأکید کرد رفتارهای ضدایرانی الهام‌علی اف و حکومتش چیزی گذاو موقتی نیستند، بلکه نتیجه سال‌ها برنامه‌ریزی است. او اشاره کرد علی اف و پدرش، حیدر علی اف، وقایع کارگزار پروژه‌های ضدایرانی اسرائیل و انگلیس هستند. به گفته وی، حیدر علی اف که خود عضو ارشد کاکب بوده، از زمان شکل‌گیری انقلاب اسلامی نگران نفوذ ایران بود و در همان زمان سران شوروی هشدار می‌دادند که باید از صدور انقلاب جلوگیری شود. این اسناد حالا منتشر شده‌اند و روحدیان ابراز تأسف کرد که این واقعیت‌ها برای برخی اهمیت ندارند.

آذربایجان دیگر یک کشور مستقل نیست

روحدیان در ادامه تأکید کرد: «جمهوری آذربایجان دیگر یک کشور مستقل به‌شمار نمی‌رود، بلکه به یک پروژه ضدایرانی تبدیل شده که باید با آن به‌طور واقع‌بینانه و هوشمندانه مواجه شد.» این کارشناس مسائل قفقاز در ادامه به بررسی رفتارهای جمهوری آذربایجان و پیامدهای آن برای روابط ایران و این کشور پرداخت. وی ابتدا اشاره کرد: «اگر ما مسائل مربوط به جمهوری آذربایجان را سناسور کنیم، هیچ تغییری در وضعیت موجود ایجاد نخواهد شد.» روحدیان به مثالی از رفتار رئیس جمهور آذربایجان، الهام علی اف اشاره کرد و گفت: «وقتی دبیر شورای امنیت ملی ایران قرار است به آذربایجان سفر کند و این سفر ماه‌ها قبل برنامه‌ریزی شده، علی اف در شب قبل از سفر مصاحبه‌ای تند علیه ایران انجام می‌دهد، ایران را محکوم و تهدید می‌کند که در منستان را نابود می‌کند و اتهامات متوعی به ایران می‌زند.» وی افزود: «علی اف این اقدامات را به‌منظور تحت‌تأثیر قراردادن فضای سفر و جلوگیری از پیگیری مطالبات ایران در این سفر انجام می‌دهد. ازجمله مطالباتی که ایران در این سفر قصد پیگیری آن‌ها را دارد، مخالفت با تغییر مرزها با ارمنستان و مخالفت با انتقال مواضع ایران است.» به گفته روحدیان، این رفتارها دقیقاً طبق خواسته‌های صهیونیست‌ها و به‌منظور پیشبرد پروژه‌های ضدایرانی طراحی شده‌اند.

رفتارهای علی اف با تذکر برادرانه اصلاح نمی‌شود

روحدیان تصریح کرد که نباید تصور کنیم این رفتارها نتیجه سوءتفاهم است یا با چند تذکر و رفتار برادرانه اصلاح خواهند شد. به نظر او، علی اف به‌طور عمدی یک تنش مدیریت‌شده با جمهوری اسلامی ایران را دنبال می‌کند. وی این‌گونه توصیف کرد که جمهوری آذربایجان دو ضربه می‌زند و سپس

اردبیل بلکه فراتر از آن، الهام علی اف را به واکنش‌هایی واداشته که از حدود دیپلماسی حرفه‌ای فاصله دارد. باوجود این فشارها، وی بر اهمیت احترام و اخلاق اسلامی تأکید دارد و می‌گوید حتی در مواجهه با توهین‌های سنگین، ما از اصول اخلاقی و اسلامی خود خارج نشده‌ایم و نخواهیم شد.

تهران همیشه بر سیاست حسن همجواری تأکید داشته و مواضع امام‌جمعه عاملی نیز چیزی جز تقویت دوستی میان مردم ایران و آذربایجان نبوده است. برخلاف ادعاهای علی اف، سخنان عاملی نه در جهت تفرقه، بلکه در راستای روشنگری و دفاع از منافع ملی ایران بیان شده است.

واکنش غیرمنطقی و حساس الهام علی اف به اتفاقی کوچک و غیررسمی، نشان‌دهنده غلبه هیجان او بر سیاست‌ورزی در مدیریت روابطش با ایران است. اما آنچه مسلم است، حمایت مردم و چهره‌های شاخص کشور از شخصیت‌هایی مثل سیدحسین عاملی است که با اخلاق، شجاعت و درایت، از منافع ملی کشور دفاع می‌کنند. احسان موحدیان، معتقد است جمهوری آذربایجان تحت‌تأثیر اسرائیل قرار دارد و این تأثیرات در رفتارهای آذربایجان علیه شیعیان و ایران مشهود است. در این راستا، وی تصریح کرد آذربایجان پهبادهای اسرائیلی را پناه می‌دهد تا از خاک آذربایجان به سمت نطنز حرکت کرده و علیه تأسیسات هسته‌ای ایران فعالیت کنند، یا در ترور دانشمندان هسته‌ای ایران مشارکت دارند. موحدیان این اقدام را نشان‌دهنده عمق نفوذ اسرائیل در سیاست‌های آذربایجان دانست و تأکید کرد که «آیت‌الله عاملی از همان زمان نسبت به این نفوذ و خطرات آن هشدار داده بود.» این مواجعه عاقلانه و یابصیرت در مواجهه با سیاست‌های غیر مستقانه آذربایجان باعث شده است که علی اف اکنون درخواستی غیرمنطقی از ایران را مطرح کند. در ادامه متن کامل گفت‌وگوی این کارشناس مسائل قفقاز با «فرهیختگان» را که در آن به چرایی اتخاذ مواضع ضدایرانی از جانب حاکمان آذربایجان و نیز شیوه مواجهه با این رویکرد پرداخته شده است از نظر می‌گذرانید.

شنبه ۲۲ دی ۱۴۰۳

شماره ۴۳۲۷

FARHIKHTEGANDAILY.COM

FARHIKHTEGANONLINE

تسلط آذربایجان بر جنوب ارمنستان یعنی خفگی ژئوپلیتیک ایران

روحدیان در ادامه به نکات مربوط به وضعیت آینده منطقه قفقاز اشاره کرد و گفت ایران باید هوشیار باشد. ایران در حال حاضر با تهدیدات مختلفی مواجه است که می‌تواند تأثیرات زیادی بر امنیت و ثبات آن بگذارد. از جمله این تهدیدات، برنامه‌ریزی‌های جمهوری آذربایجان برای حمله به ارمنستان است. موحدیان توضیح داد که این حملات به چندین متغیر بستگی دارد، ازجمله نتایج جنگ روسیه و اوکراین، وضعیت سیاسی ایالات متحده و به‌ویژه انتخاب دوباره ترامپ، ثبات ترکیه، مشکلات داخلی ایران و همچنین مسئله اسنپ‌بک و ماشه در تیر ماه آینده. این متغیرها به گفته موحدیان می‌توانند بر تحولات منطقه تأثیر بگذارند و ایران باید آمادگی لازم را برای مقابله با هرگونه تغییرات غیرمنتظره در وضعیت منطقه‌ای و جهانی داشته باشد.

روحدیان همچنین به بررسی جنبه‌های مختلف تهدیدات سیاسی و ژئوپلیتیکی در منطقه قفقاز پرداخته است. روحدیان ابتدا تحلیل متغیرهای موجود در سیاست‌های جمهوری آذربایجان اشاره کرده و این‌گونه مطرح می‌کند: «اگر وضعیت ایران ضعیف شود و کشورهای مانند ترکیه و آمریکا حمایت بیشتری از علی اف نشان دهند، این امر می‌تواند منجر به تشدید فشارها از سوی جمهوری آذربایجان برای تسلط بر جنوب ارمنستان و قطع ارتباط مرزی ایران و ارمنستان شود. این اقدام، در نهایت می‌تواند به خفگی ژئوپلیتیک ایران منجر گردد.»

ترکیه و آذربایجان برای قطع دسترسی ایران به اروپا جدیت دارند

روحدیان سپس به بحران کامپون‌ها اشاره می‌کند که به‌وضوح نشان‌دهنده جدیت جمهوری آذربایجان و ترکیه در جلوگیری از دسترسی ایران به ترانزیت اروپا است. به نظر او کر پدوره‌های ترانزیتی برای ایران از اهمیت بالایی برخوردارند و باید با همکاری دولت ارمنستان، این مسئله را برای ارمنستان روشن کرد که این موضوع به حیات سیاسی و اقتصادی آن‌ها وابسته است. وی همچنین بیان می‌کند در صورتی که جمهوری آذربایجان تصمیم به حمله به ارمنستان بگیرد، ایران باید توانایی دخالت نظامی را داشته باشد و این پیام باید به ارمنستان منتقل شود که ایران باید دسترسی به این مناطق را در اختیار داشته باشد.

در ادامه، روحدیان به نگرانی‌هایی اشاره می‌کند که در صورت بروز جنگ یا تشدید بحران‌ها، گروه‌های مختلف در ایران که لابی باکو و ترکیه و همچنین ترک‌های مزدور را حمایت می‌کنند، ممکن است ایران را به جنگ طلبی متهم کنند. او هشدار می‌دهد تبلیغات این گروه‌ها نباید باعث انفعال و بی‌عملی مسئولان ایران شود و تأکید می‌کند این تبلیغات برای مهار و دچار کردن ایران به بی‌عملی طراحی شده‌اند.

روحدیان در بخش پایانی صحبت‌های خود به این نکته می‌پردازد که در صورت تشدید تحریم‌ها، وضعیت اقتصادی ایران به‌شدت دچار مشکل خواهد شد و این وضعیت برای کشورهای مانند ترکیه و جمهوری آذربایجان فرصتی خواهد بود تا از ضعف ایران استفاده کرده و ارمنستان را اشغال کنند. او از لزوم داشتن برنامه‌های مبتکرانه برای مقابله با این تهدیدات و جلوگیری از وقوع جنگ سخن می‌گوید و بر اهمیت آمادگی در برابر این بحران‌ها تأکید می‌کند.

فرهیختگان

روز قضا

شنبه ۲۲ دی ۱۴۰۳

شماره ۴۳۲۷

FARHIKHTEGANDAILY.COM

FARHIKHTEGANONLINE

۷